

Brusel 14. července 2026
(OR. en)

11867/26

EDUC 331
SOC 493
EMPL 277
JEUN 196
COMPET 955
ECOFIN 1005

PRŮVODNÍ POZNÁMKA

Odesílatel:	Martine DEPREZOVÁ, ředitelka, za generální tajemnici Evropské komise
Datum přijetí:	10. července 2026
Příjemce:	Thérèse BLANCHETOVÁ, generální tajemnice Rady Evropské unie
Č. dok. Komise:	COM(2026) 363 final
Předmět:	ZPRÁVA KOMISE RADĚ o provádění doporučení Rady o odborném vzdělávání a přípravě pro udržitelnou konkurenceschopnost, sociální spravedlnost a odolnost

Delegace naleznou v příloze dokument COM(2026) 363 final.

Příloha: COM(2026) 363 final

EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 10.7.2026
COM(2026) 363 final

ZPRÁVA KOMISE RADĚ

o provádění doporučení Rady o odborném vzdělávání a přípravě pro udržitelnou konkurenceschopnost, sociální spravedlnost a odolnost

{SWD(2026) 181 final}

1. Úvod – účel, rozsah a metodika zprávy

Spolupráce v oblasti odborného vzdělávání a přípravy (OVP) na evropské úrovni, v souladu s články 165 a 166 Smlouva o fungování Evropské unie (dále jen „SFEU“), hraje již řadu let významnou roli. Doporučení Rady o odborném vzdělávání a přípravě pro udržitelnou konkurenceschopnost, sociální spravedlnost a odolnost z roku 2020 (dále jen „doporučení Rady o OVP z roku 2020“) stanovilo vizi pro OVP spolu s příslušnými dlouhodobými reformními zásadami. Prohlášení z Osnabrücku, přijaté v listopadu 2020 v rámci kodaňského procesu, doplnilo doporučení Rady o OVP z roku 2020 o konkrétnější krátkodobá opatření na vnitrostátní i unijní úrovni. Jeho konkrétním cílem bylo modernizovat OVP tím, že zajistí jeho rychlé přizpůsobení potřebám trhu práce, zvýší flexibilitu vzdělávacích drah a připraví studenty na ekologickou a digitální transformaci. Doporučení Rady o OVP z roku 2020 spolu s prohlášením z Osnabrücku vymezily rámec politiky EU v oblasti OVP na období 2020–2025, a to ve spojení s dalšími strategickými dokumenty a politikami, jako je Akční plán pro evropský pilíř sociálních práv, Evropská agenda dovedností, digitální dekáda a Evropský prostor vzdělávání (EPV).

Doporučení Rady o OVP z roku 2020 zahrnuje následující priority:

- OVP se dokážou pružně přizpůsobovat změnám na trhu práce,
- jádrem OVP jsou flexibilita a možnosti profesního růstu,
- OVP jsou hnacím motorem inovací a růstu, který připravuje studenty na digitální a ekologickou transformaci i na profese, po nichž je vysoká poptávka,
- OVP představují atraktivní volbu založenou na moderním a digitalizovaném získávání dovedností,
- OVP podporují rovnost příležitostí,
- OVP se opírají o kulturu zajišťování kvality.

Priority doporučení Rady o OVP z roku 2020 zapadají do širšího politického rámce, který propojuje OVP se zaměstnaností, hospodářským rozvojem a konkurenceschopností, často s využitím odvětvového přístupu. Výroční zpráva o jednotném trhu a konkurenceschopnosti pro rok 2026¹ výslovně zdůrazňuje, že podpora rozvoje dovedností, mimo jiné prostřednictvím odborné přípravy, je pro řešení nedostatku pracovních sil zásadní. Od roku 2020 se nedostatek pracovních sil a kvalifikovaných pracovníků v odvětvích spojených s programy odborné přípravy, jako jsou stavebnictví, doprava, zdravotnictví, zpracovatelský průmysl, čisté technologie a obranný průmysl prohloubil, čímž se OVP staly ještě důležitějšími pro zajištění dovedností potřebných na trhu práce. Ve všech odvětvích představují problémy související s kvalifikací jednu z překážek růstu, na kterou poukazují malé a střední podniky, a OVP jsou klíčové pro získání dovedností, které evropské podniky potřebují k prosperitě.

¹ Evropská komise (2026), *Výroční zpráva o jednotném trhu a konkurenceschopnosti za rok 2026*. K dispozici na adrese: https://single-market-economy.ec.europa.eu/publications/2026-annual-single-market-and-competitiveness-report_cs.

Podle zprávy portálu EURES o nedostatku a přebytku pracovních sil z roku 2024 vyžaduje devět z deseti nejžádanějších profesí v EU² odbornou kvalifikaci. Význam OVP se proto odráží v několika politikách EU. Programy OVP a učňovská příprava hrají klíčovou roli v odvětvových strategiích rozvoje dovedností v rámci Paktu pro dovednosti v oblastech, jako je zpracovatelský průmysl, stavebnictví, cestovní ruch, udržitelná energetika a digitální odvětví³. Stejně tak [Evropská aliance pro učňovskou přípravu](#) organizuje činnosti na podporu hospodářských odvětví (např. stavebnictví, cestovní ruch a pohostinství, péče / dlouhodobá péče) se zaměřením na propagaci a posilování odvětvových programů učňovské přípravy.

Sdělení o unii dovedností z roku 2025⁴ a doporučení Rady z roku 2026 o lidském kapitálu v Evropské unii⁵ zdůrazňují, že systémy OVP, které úzce navazují na potřeby trhu práce, jsou klíčové pro řešení nesouladu mezi nabídkou a poptávkou po dovednostech. Dohoda o čistém průmyslu z roku 2025⁶ poukazuje na nutnost řešit nedostatek kvalifikovaných pracovníků v klíčových odvětvích s cílem podpořit přechod k nízkouhlíkovému hospodářství. Evropská strategie pro bytovou výstavbu v rámci balíčku opatření pro bydlení⁷ si v rámci svého opatření 7 klade za cíl zvýšit dostupnost kvalifikované pracovní síly ve stavebnictví, mimo jiné prostřednictvím podpory partnerství mezi vysokými školami, poskytovateli OVP, podniky, sociálními partnery a instituty aplikovaného výzkumu. Ve sdělení o Novém evropském Bauhausu z roku 2025 byla rovněž oznámena podpora učňovské přípravy a odborné přípravy zaměřené na mladé lidi⁸. Akční plány pro automobilový průmysl, ocelářství a kovoprůmysl a chemický průmysl rovněž zdůrazňují význam kvalifikace a sociálního rozměru pro zajištění konkurenceschopnosti těchto odvětví. OVP rovněž přispívá k plnění cílů aktu o průmyslu pro nulové čisté emise, zatímco akademie průmyslu pro nulové čisté emise⁹ pomáhají tomuto odvětví přizpůsobit se technologickým inovacím a posílit konkurenceschopnost, mimo jiné prostřednictvím vývoje vzdělávacích programů navrhovaných ve spolupráci s průmyslem v konkrétních odvětvích.

V tomto politickém kontextu tato zpráva představuje reformy a opatření, která členské státy zavedly v návaznosti na přijetí doporučení Rady o OVP z roku 2020. Cílem této

² Svářeči a operátoři plamenových řezacích strojů, zdravotní sestry a ošetřovatelé, kuchaři, elektrikáři ve stavebnictví a příbuzných oborech, instalatéri a montéři potrubí, řidiči těžkých nákladních vozidel, plechaři, seřizovači a obsluha obráběcích strojů, řezníci, prodejci ryb a příbuzní pracovníci v potravinářství.

³ Evropská komise (bez data), *Průmyslové ekosystémy a partnerství*. Pakt pro dovednosti. K dispozici na adrese: https://pact-for-skills.ec.europa.eu/about/industrial-ecosystems-and-partnerships_cs.

⁴ Evropská komise (bez data), *Unie dovedností*. K dispozici na adrese: https://commission.europa.eu/topics/competitiveness/union-skills_cs.

⁵ Rada Evropské unie (2026), *Řešení nedostatku kvalifikovaných pracovníků: Rada přijala doporučení o lidském kapitálu*. K dispozici na adrese: <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2026/03/09/tackling-the-skills-shortage-council-adopts-recommendation-on-human-capital/>.

⁶ Evropská komise (bez data), *Dohoda o čistém průmyslu*. K dispozici na adrese: https://commission.europa.eu/topics/competitiveness/clean-industrial-deal_cs.

⁷ Evropská komise (bez data), *Evropský plán dostupného bydlení*. K dispozici na adrese: https://housing.ec.europa.eu/european-affordable-housing-plan_cs.

⁸ Evropská komise (bez data), *Nový evropský Bauhaus: Od vize k realizaci*. K dispozici na adrese: https://new-european-bauhaus.europa.eu/new-european-bauhaus-vision-implementation_cs.

⁹ Evropská komise (bez data), *Průmyslové ekosystémy: posílení konkurenceschopnosti EU prostřednictvím partnerství*. K dispozici na adrese: <https://ec.europa.eu/newsroom/growth/items/823315/en>.

zprávy není hodnotit tato opatření a reformy ani posuzovat jejich dopad. Jejím účelem je spíše zhodnotit příslušná opatření pět let po přijetí doporučení Rady o OVP z roku 2020 v souladu s jeho článkem 36, a to na základě údajů dostupných na vnitrostátní a evropské úrovni a na základě každoročního monitorování prováděného Evropským střediskem pro rozvoj odborného vzdělávání (Cedefop). Od roku 2020 provádějí Cedefop a Evropská nadace odborného vzdělávání (ETF) integrované monitorování, jak navrhla Evropská komise a jak bylo odsouhlaseno Poradním výborem pro odborné vzdělávání (ACVT), s cílem pokrýt priority doporučení Rady o OVP z roku 2020 i prohlášení z Osnabrücku. Zpráva vychází převážně z tohoto monitorování a z vnitrostátních prováděcích plánů členských států, které byly vypracovány v návaznosti na přijetí doporučení Rady o OVP z roku 2020¹⁰. Členské státy zejména v roce 2022 vypracovaly vnitrostátní prováděcí plány, v nichž popsaly činnosti, které budou v následujících letech provádět za účelem naplnění priorit EU v oblasti OVP. Zpráva vychází převážně z přehledu těchto činností, které členské státy realizovaly.

Zpráva byla sestavena Evropskou komisí a vychází z četných konzultací s členskými státy v rámci výboru ACVT a ze statistických údajů, zejména pokud jde o aktuální stav plnění tří kvantitativních cílů stanovených v doporučení Rady o OVP z roku 2020. Při vypracování zprávy bylo rovněž využito několik strategických dokumentů a studií. Zpráva se rovněž zabývá opatřeními na úrovni EU, která mají podpořit úsilí členských států o modernizaci systémů OVP, včetně údajů o provádění opatření a reforem podporovaných a financovaných EU. Další podrobnosti lze nalézt v doprovodném pracovním dokumentu útvarů Komise.

Tato zpráva představuje významný podklad pro přípravu připravované evropské strategie v oblasti OVP, jak bylo oznámeno ve sdělení o unii dovedností ze dne 5. března 2025. Nedávno přijaté Herningské prohlášení o atraktivním a inkluzivním odborném vzdělávání a přípravě pro zvýšení konkurenceschopnosti a vytváření kvalitních pracovních míst na období 2026–2030 a připravovaná evropská strategie pro OVP budou společně se stávajícím doporučením Rady o OVP z roku 2020 tvořit nový evropský rámec politiky OVP v období po roce 2025.

2. Současný stav plnění tří kvantitativních cílů

Za účelem sledování pokroku při provádění stanovilo doporučení Rady o OVP z roku 2020 kvantitativní cíle v oblasti účasti na učení se práci, zaměstnanosti absolventů OVP a mobility v rámci OVP, které byly definovány jako průměrné hodnoty v rámci EU, jichž mají členské státy EU společně dosáhnout do roku 2025.

Podle nejnovějších dostupných údajů v EU:

1. podíl čerstvých absolventů OVP ve věku od 20 do 34 let, kteří využívají možnosti učení se práci **v roce 2025 dosáhl 66,0%¹¹ a překročil cíl 60 %;**

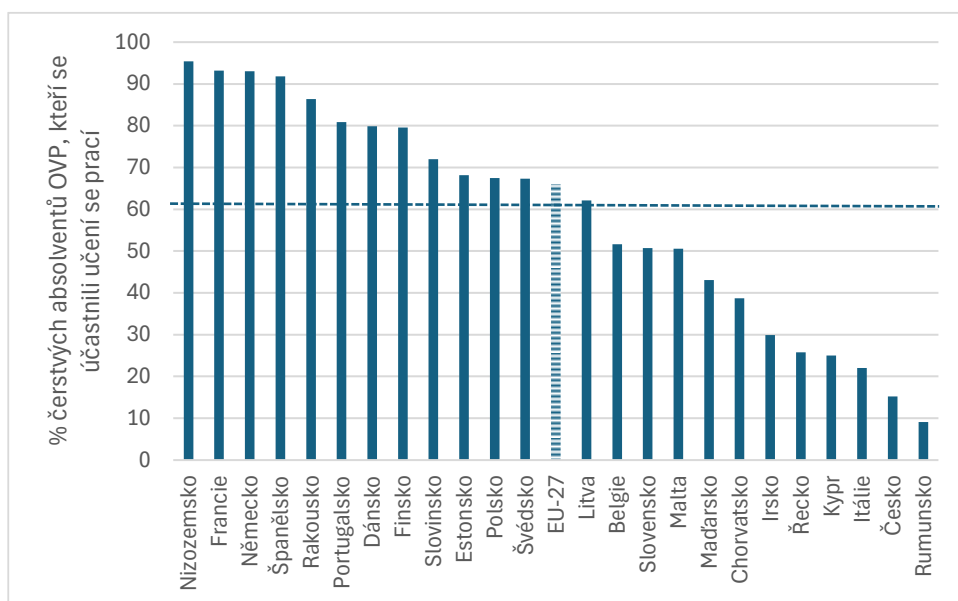
¹⁰ Všechny členské státy EU s výjimkou Česka a Irska vypracovaly své vnitrostátní prováděcí plány, které jsou zveřejněny na internetových stránkách Komise.

¹¹ Eurostat (šetření pracovních sil v EU). [Zkušební absolventů OVP s učením se prací \(tps00215\)](#).

2. podíl zaměstnaných absolventů OVP ve věku 20–34 let dosáhl **v roce 2025 80,2 %**¹² a blíží se **cílové hodnotě 82 %**;
3. cílová míra mobility v OVP činila **v roce 2021 2,1 %**, což bylo daleko od **cílové hodnoty 8 %**, stanovené pro rok 2025 v doporučení Rady o OVP z roku 2020. Doporučení Rady z roku 2024 „Evropa v pohybu“ stanovilo nový cíl 12 %, který má být dosažen do roku 2030 (včetně širšího spektra mobilitních zkušeností), přičemž nejnovější odhad pro rok 2023 činí 5,3 %¹³.

Míra plnění cílů a pokrok v průběhu času se v jednotlivých zemích výrazně liší. Ačkoli byl cíl na úrovni EU v oblasti učení se práci splněn, jednotlivé země v rámci Evropy vykazují v rozšiřování účasti na učení se práci rozdílný pokrok (obrázek 1). Zatímco země jako Nizozemsko (95,4 %), Francie (93,2 %) a Německo (93,0 %) již cíle v oblasti učení se práci výrazně překračují, jiné – jako Rumunsko (9,1 %), Česko (15,2 %) a Itálie (22,0 %) – zůstávají hluboko pod referenční hodnotou.

Obrázek 1. Zkušenosti absolventů OVP s učním se prací, 2025

Zdroj: Eurostat (šetření pracovních sil v EU). [Zkušenosti absolventů OVP s učním se prací \(tps00215\)](#).

Pozn.: Země jsou seřazeny v sestupném pořadí podle údajů z roku 2025. Nízká spolehlivost v případě Německa, Španělska, Polska, Malty, Maďarska, Irska a Kypru. Pro Bulharsko, Lotyšsko a Lucembursko nejsou údaje k dispozici.

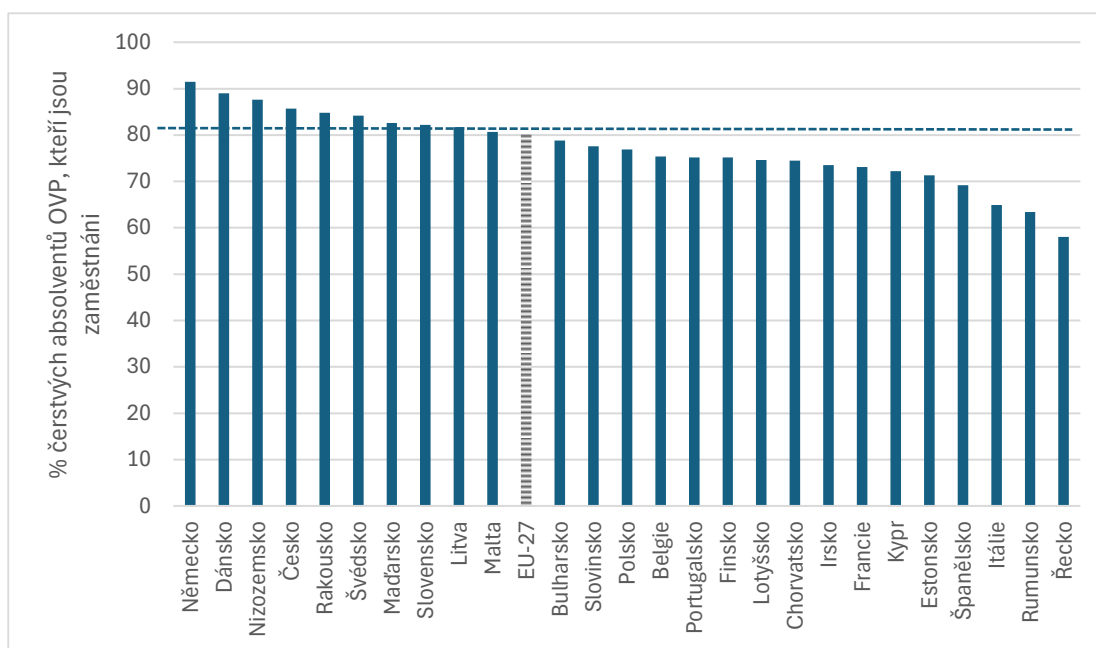
Země dosáhly v plnění cíle týkajícího se míry zaměstnanosti absolventů OVP různorodých výsledků (obrázek 2). Tam, kde došlo k pokroku, to lze vysvětlit faktory, jako je lepší sladění odborných programů s potřebami trhu práce a oživení trhu práce v posledních

¹² Eurostat (šetření pracovních sil v EU). [Míra zaměstnanosti mladých lidí, kteří se neúčastní vzdělávání ani odborné přípravy, podle dosaženého vzdělání a počtu let od ukončení nejvyšší úrovně vzdělání \(edat_lfse_24\)](#).

¹³ Výpočty Evropské komise vycházejí z údajů z přehledu ukazatelů programu Erasmus+. Údaje získané v červnu 2025.

letech, které vedlo k vysoké poptávce po určitých profesních profilech¹⁴, a také demografickými změnami. Po výrazném nárůstu v letech 2021 až 2023 (ze 76,0 % na 80,9 %) následoval v dalších letech mírný pokles a stabilizace, přičemž v roce 2025 činil tento podíl 80,2 %. Tento vývoj naznačuje, že mladí lidé, včetně absolventů OVP, čelili při vstupu na trh práce po ukončení studia určitým obtížím, a to v kontextu obecného zpomalení růstu zaměstnanosti.

Obrázek 2. Míra zaměstnanosti čerstvých absolventů OVP, rok 2025

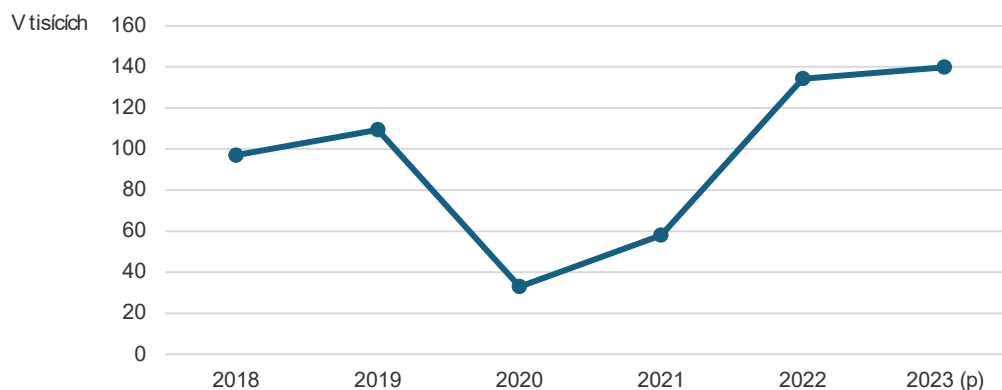
Zdroj: Eurostat (šetření pracovních sil v EU). [Míra zaměstnanosti mladých lidí, kteří se neúčastní vzdělávání ani odborné přípravy, podle dosaženého vzdělání a počtu let od ukončení nejvyšší úrovně vzdělání \(edat lfse 24\)](#)

Poznámka: Tento ukazatel zachycuje míru zaměstnanosti osob ve věku 20–34 let, které již neabsolvuji žádné vzdělávání ani odbornou přípravu a které před 1–3 lety dokončily OVP na vyšší sekundární nebo postsekundární (neterciární) úrovni. Země jsou seřazeny sestupně podle hodnot z roku 2024. Nízká spolehlivost údajů pro Maltu, Bulharsko, Slovinsko a Kypr. Pro Lucembursko nejsou k dispozici žádné údaje. Definice se ve Francii a ve Španělsku liší.

Dosažení cíle v oblasti mobility v OVP, pokud jde o zkušenosti s mobilitou absolventů OVP na střední úrovni, zůstává i nadále výzvou. Míra mobility na úrovni EU dosáhla v roce 2023 5,3 % a počtu 140 000 mobilit (obrázek 3), což představuje mírný nárůst oproti předchozímu roku, kdy činila 5,0 % a počet mobilit dosáhl 134 000. To je však stále daleko od hodnoty 12 %, která byla pro rok 2030 stanovena v doporučení Rady z roku 2024 „Evropa v pohybu“.

Obrázek 3 – Počet uskutečněných mobilit účastníků OVP, 2023

¹⁴ Evropská komise (2025), *Monitor vzdělávání a odborné přípravy 2025: Srovnávací zpráva*. Lucemburk: Úřad pro publikace Evropské unie. K dispozici na adrese: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/30c1ccaa-bfdd-11f0-a612-01aa75ed71a1>.

Zdroj: Výpočty Evropské komise vycházejí z údajů z přehledu ukazatelů programu Erasmus+. Údaje získané v červnu 2025. Pozn.: Údaje se vztahují k počtu účastníků OVP na střední úrovni, kteří v daném referenčním období zahájili mobilitu v zahraničí, jak je uvedeno v přehledu ukazatelů programu Erasmus+. Vzhledem k přechodu mezi starým a novým programem Erasmus+ jsou odhady pro roky 2022 a 2023 k dispozici pouze na úrovni EU a zahrnují prognózy založené na historických údajích; údaje pro rok 2023 jsou předběžné.

To lze částečně vysvětlit rozpočtovými omezeními na evropské i vnitrostátní úrovni. Například rozpočtové prostředky v rámci programu Erasmus+ by roce 2024 pokryly pouze 57 % poptávky po mobilitě studentů a zaměstnanců, což představuje nižší podíl než v předchozích letech, a to kvůli rostoucímu počtu žádostí¹⁵. Pracovní dokument útvarů Komise, který doprovází doporučení „Evropa v pohybu“, rovněž poukázal na konkrétní překážky, které ovlivňují ochotu vycestovat do zahraničí, jako je například nízký věk účastníků OVP a psychologické bariéry, které omezují jejich schopnost strávit určitou dobu v zahraničí. Mobilitu v oblasti OVP omezují také strukturální překážky související s vnitrostátními předpisy a administrativními omezeními. Navzdory těmto výzvám by současná úroveň poptávky již umožňovala významně se přiblížit k dosažení cílů v oblasti mobility v OVP. Některé členské státy rovněž vykazují slibné výsledky. Například v roce 2024 dosáhla celková míra mobility mezi studenty počátečního OVP ve věku 16 až 25 let ve Finsku 9 % v návaznosti na zahájení nové skupinové mobility pro účastníky OVP v rámci programu Erasmus+¹⁶.

3. Pokrok členských států při provádění doporučení

3.1 Obecné výzvy při provádění reformy v oblasti OVP

Analýza provádění priorit v oblasti OVP v členských státech EU odhaluje některé průřezové institucionální, finanční a kulturní překážky, které brání pokroku systémů OVP. Některé průřezové výzvy brání pružné reakci na změny na trhu práce nebo ji zpomalují. Odpovědnost za OVP, prohlubování dovedností a změnu kvalifikace je často rozdělena mezi několik ministerstev, institucí a úrovní veřejné správy a vyžaduje účinné koordinační rámce a opatření. Tyto mechanismy často neexistují, a i když existují, mohou být neúčinné. Ačkoli se konkrétní institucionální uspořádání v jednotlivých zemích liší, odpovědnost za OVP sdílí

¹⁵ Údaje z přehledu ukazatelů programu Erasmus+ (listopad 2025).

¹⁶ Cedefop (2025), *Finsko: Mobilita účastníků OVP roste*. K dispozici na adrese: <https://www.cedefop.europa.eu/en/news/finland-vet-learner-mobility-rise>.

ministerstva školství, ministerstva práce, zaměstnanosti a sociálních věcí a ministerstva hospodářství a průmyslu. V kombinaci s těžkopádnými a zdlouhavými byrokratickými procesy a odporem ke změnám může roztržštěná a nekoordinovaná práce zpomalovat reformy a inovace a omezovat schopnost pružně reagovat na měnící se výzvy.

Důležitou součástí řízení OVP jsou poznatky o dovednostech, avšak do této oblasti investuje jen několik zemí, což brání flexibilní reakci na rychlé změny na trhu práce. Vývoj systémů pro poznatky o dovednostech, které zahrnují také systematické využívání sledování uplatnění absolventů pro účely politik v oblasti OVP a zajišťování kvality, vyžaduje intenzivnější úsilí¹⁷. Zatímco se jednotlivé země zabývaly zaváděním či rozvíjením rámců a procesů zajišťování kvality v souladu se zásadami evropského referenčního rámce pro zajišťování kvality v oblasti odborného vzdělávání a přípravy (EQAVET), zajišťování kvality v rámci učení se práci a učňovské přípravy v rámci počátečního OVP se stále nachází ve fázi vývoje. Výzkumy navíc ukazují, že nepoměr mezi pokrokem v průmyslu a nepružností stávajících učebních plánů představuje významnou překážku pro začlenění digitálních a ekologických dovedností do OVP¹⁸.

Systémy OVP se potýkají s přetrvávajícími a stále se měnícími kapacitními omezeními, pokud jde o jejich pedagogický a školicí personál. To lze částečně vysvětlit nižšími mzdami a vnímanou hodnotou povolání učitele a školitele v oblasti OVP¹⁹, jakož i tlakem vyplývajícím ze stárnutí učitelského sboru²⁰. Podle střediska Cedefop se pouze každý druhý učitel OVP domnívá, že jeho škola podporuje jeho účast na dalším profesním rozvoji²¹. Tento nedostatek podpory brání učitelům v účinném zavádění nových učebních plánů, výuce nových dovedností, jako jsou digitální nebo ekologické dovednosti, a v uplatňování inovativních pedagogických postupů, včetně těch, které vycházejí z moderních technologií, jako je virtuální realita nebo umělá inteligence.

Další výzvou je dostupnost a udržitelnost finančních zdrojů. Mnohé iniciativy (například centra excelence odborného vzdělávání), jejichž cílem je modernizace OVP a rozvoj

¹⁷ Pouze BE-NL, CY, EE, FR, HR, HU, LV, MT, PL, RO, SI a SK zahrnují do svých vnitrostátních prováděcích plánů opatření zaměřená na rozvoj systémů pro poznatky o dovednostech, včetně sledování uplatnění absolventů, a podávají o nich zprávy.

¹⁸ Herrero, C., Arroyo Sagasta, A., Castaño Muñoz, J., Centeno, C., Coenen, J. *et al.* (2025), *Supporting the digital transformation of vocational education and training* (Podpora digitální transformace odborného vzdělávání a přípravy). Lucemburk: Úřad pro publikace Evropské unie. K dispozici na adrese: <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC141881>.

¹⁹ Podle pilotní studie Evropského průzkumu učitelů odborného vzdělávání (EVTS) provedené střediskem Cedefop má pouze asi 9 % učitelů OVP pocit, že je jejich profese oceňována. Ze studie OECD (2020) *Education at a Glance 2020: OECD Indicators* (Vzdělávání v kostce 2020: ukazatele OECD) rovněž vyplývá, že učitelé v OVP vydělávají v průměru o téměř 11 % méně než ostatní pracovníci s terciárním vzděláním.

²⁰ Herrero, C., Arroyo Sagasta, A., Castaño Muñoz, J., Centeno, C., Coenen, J. *et al.* (2025), *Supporting the digital transformation of vocational education and training* (Podpora digitální transformace odborného vzdělávání a přípravy). Lucemburk: Úřad pro publikace Evropské unie. K dispozici na adrese: <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC141881>.

²¹ Psifidou, I., Papazoglou, M. a Pouliakas, K. (2025), [Europe's first survey for VET teachers: Listening, learning, acting](#) (První evropský průzkum mezi učiteli v OVP: Naslouchat, učit se, jednat).

inovativních přístupů, jsou z velké části nebo zcela závislé na financování z prostředků EU a po skončení tohoto financování nemají zajištěno dlouhodobé financování.

V období 2021–2027 program Erasmus+ vyčleňuje orientační rozpočet ve výši 400 milionů EUR na zřizování a rozvoj center excelence odborného vzdělávání – evropské vlajkové iniciativy zaměřené na posílení a rozvoj systémů OVP v Evropě –, což svědčí o silném závazku k dosahování excelence v odborném vzdělávání v celé Evropě.

Kromě programu Erasmus+ se odhaduje, že v období 2021–2027 bude v rámci členských států EU spolu s vnitrostátním spolufinancováním k dispozici celkem 62,2 miliardy EUR, z toho 40,4 miliardy EUR z Evropského sociálního fondu Plus (ESF+) a 12,1 miliardy EUR z EFRR (včetně programu Interreg), z čehož 8,6 miliardy EUR je z příspěvků EU, na financování investic, infrastruktury a reforem v oblasti politik vzdělávání, odborné přípravy a dovedností, včetně OVP.

Stereotypy a přetrvávající představa, že OVP má nižší společenskou hodnotu, i nadále omezují jeho atraktivitu a počet uchazečů. Pro ilustraci: zpráva OECD o systémech OVP z roku 2023 ukázala, že ačkoli absolventi OVP dosahují na trhu práce obecně dobrých výsledků, 70 % dotázaných se domnívá, že OVP se týká pouze manuální práce, a to navzdory rozmanitosti pracovních pozic, k nimž dnes OVP vede. Zvláštní průzkum Eurobarometr č. 569 o atraktivitě OVP (dosud nezveřejněný, čeká se na vydání) rovněž ukazuje, že zatímco 50 % obyvatel EU by mladým lidem před nástupem na vyšší úroveň sekundárního vzdělávání doporučilo OVP, 75 % souhlasilo s tvrzením, že v jejich zemi má všeobecné vzdělávání na vyšší sekundární úrovni lepší pověst než počáteční OVP. Některé země se snažily prosazovat genderovou rovnost, avšak pokud jde o genderovou inkluzivitu a potírání genderových stereotypů při volbě povolání, je k dispozici méně důkazů, a to v závislosti na jejich vnitrostátních podmínkách a potřebách. Účast dospělých na dalším OVP brání podobné stereotypy, jaké byly zmíněny výše, a nedostatečná informovanost o dostupných možnostech.

Internacionalizace a mobilita, které mají potenciál podpořit inovace a zvýšit atraktivitu OVP, se sice do jisté míry rozvíjejí²², avšak zůstávají roztržštěné a možnosti mobility jsou stále nedostatečné²³. Výzkumy ukázaly, že absolventi OVP, kteří mají zkušenosti s mobilitou v zahraničí, uvádějí, že dovednosti získané v zahraničí jim byly užitečné v jejich profesní kariéře a přispěly k jejich zaměstnatelnosti²⁴. Podle střediska Cedefop navíc mezinárodní

²² Ve svých vnitrostátních prováděcích plánech uvádějí opatření zaměřená na posílení internacionalizace pouze AT, CY, DE, DK, EE, EL, HR, LV, PT a PL.

²³ Ve svých vnitrostátních prováděcích plánech uvádějí opatření zaměřená na zvýšení mobility studentů a zaměstnanců pouze AT, BE-NL, DE, DK, FR, HR, LT, LV, MT, NL a PL.

²⁴ Fassel, A., Kirsch, M., Pachocki, M. a Zabko, O. (2020) *Tracing VET graduates with foreign mobility experience* (Sledování absolventů OVP se zkušenostmi s mobilitou v zahraničí). Varšava: Foundation for the Development of the Education System (Nadace pro rozvoj vzdělávacího systému). K dispozici na adrese: <https://erasmusplusresearch.eu/research/tracing-vet-graduates-foreign-mobility-experience>.

příležitosti (včetně mobility) zvyšují atraktivitu OVP²⁵. Mobilita pracovníků v oblasti OVP, jako jsou učitelé, lektori a poradci, je méně rozvinutá než mobilita studentů. Ačkoli jsou zprávy o některých iniciativách a projektech, internacionalizace je i nadále nerovnoměrná a ve vnitrostátních systémech OVP je zakotvena jen slabě, a to navzdory jejímu strategickému významu pro atraktivitu a excelenci, jak je uvedeno v doporučení Rady o OVP z roku 2020.

3.2 Celkové zhodnocení pokroku a prioritní oblasti pro budoucnost

Členské státy EU dosáhly znatelného pokroku při plnění společných priorit stanovených v doporučení Rady o OVP z roku 2020 a potvrzených ve vnitrostátních prováděcích plánech. Navzdory klíčové úloze OVP při řešení otázek inkluзивity i výzev na trhu práce, mezi něž patří nedostatek pracovních sil a kvalifikovaných pracovníků, stárnoucí pracovní síla i zajištění spravedlivé ekologické a digitální transformace, některé výzvy přetrvávají. To i nadále oslabuje potenciál OVP jako hnací síly inkluзивního a udržitelného růstu a konkurenceschopnosti. Dalším naléhavým problémem, který omezuje přínos OVP k hospodářskému růstu, jsou přetrvávající rozdíly v přístupu k OVP a v jejích výsledcích – ať už jde o zajištění genderové rovnosti, účinnou podporu zranitelných skupin nebo rozšiřování celoživotního učení.

Členské státy vynaložily značné úsilí, aby systémy OVP byly pružné a odolné a dokázaly se přizpůsobovat rychlým změnám na trhu práce (priorita 1), nicméně některé výzvy přetrvávají. Pokrok byl dosažen především díky modernizaci standardů, učebních plánů a programů OVP, jejichž cílem je zajistit vyváženou kombinaci odborných dovedností a klíčových kompetencí, přičemž zvláštní důraz je kladen na systematické začleňování digitálních dovedností. Je třeba vyvinout další úsilí k plnému sladění programů OVP a učebních plánů s potřebami trhu práce, zejména s ohledem na megatrendy, jako je rostoucí digitalizace a automatizace, a také přechod k ekonomice s nulovými emisemi. Tyto snahy budou i nadále důležité, zejména v souvislosti s rostoucí digitalizací a širokým využíváním umělé inteligence. Z nedávné analýzy online pracovních inzerátů v členských státech EU, kterou provedlo středisko Cedefop, vyplývá, že u profesí, které vyžadují fyzickou přítomnost, manuální zručnost a praktické technické dovednosti – jako jsou technici, strojní mechanici, řemeslníci ve stavebnictví a pracovníci v dopravě – došlo k nárůstu podílu volných pracovních míst²⁶. To naznačuje, že ačkoli je osvojení si digitálních dovedností a znalostí v oblasti umělé inteligence důležité pro to, aby člověk držel krok se změnami na trhu práce, poptávka po některých profesích v oblasti OVP přetrvává i přes rostoucí využívání umělé inteligence.

Země v celé EU zintenzivňují své úsilí s cílem zajistit, aby si studenti v průběhu OVP osvojili pevné základní dovednosti. Uplatňování těchto opatření však zůstává nerovnoměrné a mnoho

²⁵ Cedefop (bez data) – *VET mobility prospects increases VET attractiveness* (Výhledy na mobilitu v oblasti OVP zvyšují atraktivitu OVP). K dispozici na adrese: <https://www.cedefop.europa.eu/en/tools/vet-toolkit-tackling-early-leaving/resources/vet-toolkit-upskilling-pathways/best-practices/vet-mobility-prospects>.

²⁶ Cedefop (2026), *Reverse gear: how AI is bringing vocational occupations back* (Zpátečka: Jak umělá inteligence vrací do popředí řemeslná povolání). K dispozici na adrese: <https://www.cedefop.europa.eu/en/news/reverse-gear-how-ai-bringing-vocational-occupations-back>.

studentů stále vstupuje do systému OVP a opouští jej bez dostatečných znalostí v oblasti čtení, psaní, počítání, přírodních věd a digitálních a občanských dovedností, včetně mediální a informační gramotnosti, které jsou nezbytné jak pro zaměstnatelnost, tak pro aktivní účast na společenském životě. Zároveň je efektivní realizace omezena nedostatkem kvalifikovaných učitelů a školitelů OVP, zejména těch, kteří jsou schopni začlenit základní dovednosti do odborného vzdělávání. Údaje programu PISA rovněž naznačují, že mnoho studentů nastupuje do OVP s horšími základními dovednostmi než jejich vrstevníci v sekundárním všeobecném vzdělávání²⁷. V zemích, kde lze provést srovnání, dosahují studenti programů odborné přípravy často výrazně horších výsledků než jejich vrstevníci v oborech všeobecného vzdělávání, což je někdy způsobeno například časnou diferenciací.

Navíc je pokrok v rozvoji dovedností v oblastech přírodních věd, technologií, inženýrství a matematiky (STEM) stále nerovnoměrný. V rámci OVP na střední úrovni je v celé EU do programů v oborech STEM zapsáno pouze 36,3 % všech studentů, což je o 8,7 procentního bodu méně než navrhovaný cíl EU pro rok 2030, který činí nejméně 45 %. V rámci oborů STEM se většina studentů OVP soustřeďuje na strojírenství, výrobu a stavebnictví. Informační a komunikační technologie (IKT) tvoří významný podíl na počtu studentů oborů STEM v zemích, jako je Portugalsko, Malta, Polsko a Itálie. Naopak obory přírodních věd, matematiky a statistiky přitahují v rámci celé EU jen velmi malou část studentů OVP.

Navzdory rozšiřování možností v oblasti učení se prací a učňovské přípravy některé země zaznamenávají pokles počtu učňů nebo jejich omezený počet²⁸, a to na rozdíl od předchozích období, kdy hlavním problémem byl nedostatek volných míst. Rozšiřování učňovské přípravy na dospělě a na vysokoškolské vzdělávání sice pokročilo, ale počet přijímaných studentů je stále omezený. Učení se prací v rámci OVP je také v některých oborech (zejména ve zdravotnictví a zemědělství) rozšířenější než v jiných²⁹. Politika by se mohla lépe zaměřit na řešení nerovnováhy a nesouladu mezi poptávkou a nabídkou pracovních míst a investovat do profesního rozvoje firemních školitelů v oblasti pedagogiky a do podpory účastníků vzdělávání ze zranitelných skupin. Další oblastí, kterou by bylo možné dále rozvíjet, je spolupráce mezi OVP a průmyslem. To by mohlo přispět jak k větší oblibě učňovské přípravy, tak k lepšímu sladění nabídky OVP s dovednostmi požadovanými na trhu práce.

Země prokázaly odhodlání posílit flexibilitu a možnosti kariérního postupu v rámci OVP (priorita 2) a rozšířit možnosti prohlubování dovedností a změny kvalifikace, avšak mnoho iniciativ se stále nachází ve fázi příprav. Této flexibility se dosahuje zaváděním přístupů založených na výstupech učení, modularizací učebních plánů a studijních programů,

²⁷ OECD (2023), *Education at a Glance 2023: OECD indicators* (Letmý pohled na vzdělávání v roce 2013: Ukazatele OECD). Paříž: OECD Publishing. K dispozici na adrese: <https://www.oecd.org/education/education-at-a-glance/>.

²⁸ Země jako Německo, Francie, Itálie a v některých odvětvích také Rakousko hlásí pokles počtu míst v učňovské přípravě nebo jejich omezenou obsazenost. Mezi zeměmi, kde se učení se prací včetně učňovské přípravy, zavádí pomalu, figurují také EL, HU, CZ a RO.

²⁹ Evropská komise (2025), *Monitor vzdělávání a odborné přípravy 2025: Srovnávací zpráva*. Lucemburk: Úřad pro publikace Evropské unie. K dispozici na adrese: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/30c1ccaa-bfdd-11f0-a612-01aa75ed71a1>.

zaváděním mikrocertifikátů a dílčích kvalifikací a rozšiřováním možností pro ověřování a uznávání výstupů učení získaných mimo formální systémy. Země rozšiřují možnosti vzdělávání posilováním infrastruktury pro digitální a kombinované vzdělávání a zkoumáním nejmodernějších vzdělávacích technologií, jako je virtuální realita a umělá inteligence. Takové začlenění vznikajících technologií do OVP může účinně zmírnit propast mezi nabídkou odborné přípravy a měnícím se trhem práce, existují však určitá omezení, jako je mimo jiné například schopnost držet krok s rychlým tempem technologického vývoje v průmyslu a nutnost investic do vybavení³⁰. Opatření týkající se mikrocertifikátů a využívání špičkových technologií se stále nacházejí v rané fázi a v oblasti OVP dosud nedosáhla svého plného potenciálu. Zemím, které v těchto oblastech dosud nedosáhly pokroku, by prospělo urychlení vývoje právních předpisů, zavádění pilotních digitálních platform poskytujících vzdělávací obsah a interaktivní zdroje a podpora vzájemného uznávání mikrocertifikátů v celé EU³¹.

Cílem evropských nástrojů pro transparentnost je přispět k lepšímu porozumění OVP ze strany zaměstnavatelů a dalších zainteresovaných stran. Mezi hlavní závěry hodnocení evropského rámce kvalifikací (EQF) z roku 2024 patřilo zjištění, že EQF představuje zavedený referenční rámec, který je široce přijímán institucemi zabývajícími se kvalifikacemi³². EQF a související národní rámce kvalifikací představují klíčové nástroje pro zvýšení transparentnosti kvalifikací OVP, a to jak v rámci jednotlivých států, tak i v mezinárodním měřítku, pokud jde o jejich úroveň a obsah. Europass, nástroj EU pro řízení kariéry a celoživotní učení, pomáhá účastníkům OVP sdělovat informace o svých kvalifikacích a dovednostech, a to i v souvislosti s mobilitou pracovní síly. Nerovnoměrné uplatňování těchto nástrojů však brání transparentnosti a srozumitelnosti kvalifikací a dovedností v rámci celé EU. Jedním z poznatků vyplývajících z hodnocení programu Europass z roku 2024 je, že analýza dat a využití umělé inteligence v rámci programu Europass by mohly být dále rozvíjeny, což by přispělo k řešení nedostatku kvalifikovaných pracovníků a pracovních sil, jímž jsou obzvláště postižena povolání vyžadující OVP³³.

³⁰ Herrero, C., Arroyo Sagasta, A., Castaño Muñoz, J., Centeno, C., Coenen, J. *et al.* (2025), *Supporting the digital transformation of vocational education and training* (Podpora digitální transformace odborného vzdělávání a přípravy). Lucemburk: Úřad pro publikace Evropské unie. K dispozici na adrese: <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC141881>.

³¹ Pokrok v oblasti opatření zaměřených na podporu mikrocertifikátů a částečných kvalifikací ve svých vnitrostátních prováděcích plánech uvádějí pouze BE-NL, DE, FI, HR, HU, LV, MT, NL, PL, PT a SK, zatímco pouze AT, BE-FR, BE-NL, BG, CY, DE, DK, ES, HU, LU, NL, PL a PT vykazují pokrok v rozvoji digitálních platform a vzdělávacích zdrojů.

³² Evropská komise (2024), *European Commission publishes evaluations of Europass and the European Qualifications Framework* (Evropská komise zveřejnila hodnocení Europassu a evropského rámce kvalifikací). K dispozici na adrese: https://employment-social-affairs.ec.europa.eu/news/european-commission-publishes-evaluations-europass-and-european-qualifications-framework-2024-03-27_en?prefLang=cs.

³³ Zpráva Komise Evropskému parlamentu a Radě o provádění a dopadu rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/646 ze dne 18. dubna 2018 o společném rámci pro poskytování lepších služeb v oblasti dovedností a kvalifikací (Europass); k dispozici na adrese: [EUR-Lex – 52024DC0135 – CS – EUR-Lex](#).

Míra účasti dospělých na odborné přípravě zůstává v mnoha zemích nízká³⁴. Ačkoli členské státy kladou stále větší důraz na celoživotní učení, míra účasti v roce 2022 podle šetření o vzdělávání dospělých činila pouze 39,5 %, přičemž mezi jednotlivými zeměmi existují značné rozdíly. Toto číslo je nižší než cíl³⁵ stanovený na úrovni EU, kterým je dosažení alespoň 60 % do roku 2030. Je důležité, aby se v rámci dalšího OVP zohledňovaly v oblasti učení a rozvoje potřeby všech dospělých. Kromě toho by další rozšiřování celoživotního poradenství, uznávání předchozího učení, mikrocertifikátů a částečných kvalifikací spolu s dobře koncipovanými pobídkami pro jednotlivce i zaměstnavatele mohlo posílit účast a podporu účastníků vzdělávání. Zásadní je také sledovat účast a zajistit synergií a koordinaci mezi jednotlivými poskytovateli.

Bylo zaznamenáno určité zlepšení v oblasti podpory inovací a růstu a přípravy studujících na digitální a ekologickou transformaci (priorita 3). Některé země modernizují infrastrukturu OVP tím, že investují jak do digitálních platform pro odbornou přípravu a učení, tak do fyzického zázemí³⁶, a přizpůsobují je tak aktuálním potřebám průmyslu. To zahrnuje investice do infrastruktury informačních a komunikačních technologií a moderního vybavení, jakož i začleňování pokročilých technologií do OVP. Podpora center excelence odborného vzdělávání je stále omezená, avšak rozšiřuje se prostřednictvím zakládání nových center nebo rozvoje těch stávajících, často díky podpoře a financování ze strany EU.

Z nedávné analytické zprávy o vybraných projektech center excelence odborného vzdělávání v rámci programu Erasmus+ vyplývá, že tyto projekty mohou sloužit jako strukturální katalyzátory transformace v oblasti OVP, například prostřednictvím inovací ve výuce a učení, přizpůsobení OVP potřebám trhu práce a požadavkům na dovednosti či posílení spolupráce mezi klíčovými zúčastněnými stranami. S cílem dále rozvíjet tuto iniciativu a posílit její dopad předkládá zpráva řadu doporučení týkajících se zapojení orgánů veřejné správy a většího zapojení studujících a pracovníků, jakož i diverzifikace financování, posílení vazeb na další iniciativy a orgány, jako jsou například Pakt pro dovednosti a výbor ACVT, rozšíření pedagogických inovací a vyvážené začlenění digitálních a ekologických dovedností do všech sektorů hospodářství.

Členské státy přijaly opatření, která mají zajistit, aby OVP představovalo atraktivní volbu založenou na moderním a digitalizovaném získávání dovedností (priorita 4). Navzdory úsilí a cíleným opatřením v jednotlivých zemích však přetrvává vnímání nižšího statusu OVP ve srovnání s všeobecným a akademickým vzděláváním, což představuje hlavní překážku pro zvýšení účasti jak v počátečním, tak v dalším OVP. Podpora inovací a internacionalizace může být klíčovým faktorem pro zvýšení atraktivity OVP. Posílení

³⁴ Podle nejnovějších údajů z šetření o vzdělávání dospělých (2022) BG, EL, RO, PL, CZ, HR, SI, LT, CY, IT, PT, LV, ES, BE, MT, ET a LU zůstávají pod cílem EU pro rok 2025, kterým je 47 % dospělých ve věku 25–64 let, kteří se v uplynulých dvanácti měsících účastnili vzdělávání.

³⁵ Cíl vycházející z usnesení Rady z roku 2021 o novém evropském programu pro vzdělávání dospělých na období 2021–2030. Viz také Akční plán pro evropský pilíř sociálních práv.

³⁶ AT, BE-NL, BG, CY, DE, DK, EL, HU, LT, LV, PL, PT, a SI ve svých vnitrostátních prováděcích plánech informují o pokroku v opatřeních zaměřených na modernizaci infrastruktury.

pozitivního obrazu OVP – a tím i zlepšení jeho atraktivity – lze dále podpořit cílenou propagací jeho přínosů a vyhlídek na zaměstnání absolventů. Mohlo by se jednat například o osvětové kampaně, účast na mezinárodních soutěžích v oblasti dovedností, celoživotní poradenství a možnosti mobility.

Země se snaží učitele a školitele OVP podporovat, avšak nízká atraktivita tohoto povolání nadále představuje pro systémy OVP značnou zátěž. Mezi opatření přijatá členskými státy patří rozšíření programů OVP na vyšší kvalifikační úrovně (EQF 5–8), zlepšení propojení mezi OVP a vysokoškolským vzděláváním a investice do celoživotního profesního rozvoje učitelů a školitelů OVP. Dostupné údaje však naznačují, že chybí systémové přístupy, které by pokryly komplexní vzdělávací potřeby učitelů a školitelů; to zahrnuje systematické sledování jejich profesního rozvoje, a to jak z hlediska obsahu, tak z hlediska dopadu na pedagogickou praxi.

Zvyšování dovedností a kompetencí učitelů a školitelů by vyžadovalo systémový a mnohostranný další profesní rozvoj, který je však často nerovnoměrný a nepokrývá všechny oblasti. V zájmu řešení nedostatku učitelů a zlepšení obrazu tohoto povolání by se země mohly zaměřit na zjednodušení cest ke vstupu do učitelského povolání, usnadnění ověřování a uznávání kvalifikací, zlepšení pracovních podmínek a úpravu mezd, zkoumání možností přechodu mezi odborným zaměstnáním a učitelstvím, včetně modelů „kombinovaných učitelů“, které dosud nebyly široce prozkoumány, a poskytování rozmanitých a dostatečných příležitostí k profesnímu rozvoji, včetně stáží v podnicích a získávání mezinárodních zkušeností prostřednictvím mobility zaměstnanců. Herninské prohlášení rovněž vyzývá k věnování pozornosti duševnímu zdraví učitelů a školitelů, což je oblast, která dosud nebyla dostatečně prozkoumána.

Ačkoli je pokrok v oblasti prosazování rovnosti příležitostí a genderově inkluzivních systémů OVP považován za skromný (priorita 5), jednotlivé země zavádějí cílená opatření zaměřená na zranitelné skupiny. Program Erasmus+ podporuje rozvoj přenositelných dovedností, jako jsou komunikační schopnosti, přizpůsobivost a mezikulturní dovednosti, a to prostřednictvím mobility účastníků OVP a pracovníků v oblasti OVP, partnerství pro spolupráci a aktivit zaměřených na budování kapacit. Na druhou stranu je méně patrný pokrok v oblasti genderové inkluzivity a boje proti genderovým stereotypům při volbě povolání. Nedostatečná genderová vyváženost a nedostatečné zastoupení žen v oborech STEM a v OVP mají na trh práce závažné dopady, jako je přetrvávající nedostatek kvalifikovaných pracovníků, omezená ekonomická produktivita a prohlubování strukturálních nerovností v oblasti zaměstnanosti a mezd. Řešení otázky začlenění v rámci OVP je klíčové pro to, aby zranitelné skupiny (např. dlouhodobě nezaměstnaní, osoby se zdravotním postižením, mladí lidé, kteří se neúčastní vzdělávání ani odborné přípravy) mohly absolvovat relevantní a vhodnou odbornou přípravu, díky níž budou dobře připraveni na vstup na trh práce, což povede ke zvýšení celkové míry zaměstnanosti a produktivity a zároveň ke snížení míry chudoby. Aby bylo zajištěno začlenění, musí účinné systémy OVP poskytovat cílenou podporu vycházející z potřeb účastníků, posilovat vazby na stabilní a kvalitní pracovní místa a rozšiřovat možnosti inkluzivního učení se prací.

Země, které se zaměřují na zajišťování kvality v OVP (priorita 6), rovněž dosáhly určitého pokroku. Přibližně polovina zemí vypracovala nové strategie s cílem sladit vnitrostátní systémy zajišťování kvality s prioritami rámce EQAVET, posílit sebehodnocení poskytovatelů OVP (např. interní hodnotící procesy, průběžné zlepšování a zpětná vazba) a zvýšit zapojení zainteresovaných stran do řízení. Kontinuita a zvýšené investice jsou klíčové pro dosažení cílů v rámci této priority a pro plné využití jejich potenciálu ve prospěch účastníků a systémů OVP.

Sociální partneři hrají klíčovou roli při řízení a provádění politik v oblasti OVP; podílejí se na tvorbě politik, přípravě učebních plánů, zajišťování kvality, rozhodování o financování a kariérním poradenství. Existuje prostor pro další rozšíření jejich úlohy při provádění opatření, a to při plném respektování autonomie sociálních partnerů. To platí zejména pro poznatky o dovednostech a zjišťování potřeb v oblasti dovedností, poskytování učňovské přípravy a pracovních příležitostí pro zranitelné skupiny, změnu kvalifikace a prohlubování dovedností, jakož i pro uznávání a validaci neformálního a informálního učení.

4. Závěr

Zprávy o provádění doporučení Rady o OVP z roku 2020 v jednotlivých členských státech ukazují smíšený obraz pokroku i přetrvávajících výzev a poukazují na potenciál, ale i na některé slabiny OVP, pokud jde o podporu inkluzivního a udržitelného rozvoje, který je úzce provázán s potřebami trhu práce. Ačkoli mnoho členských států zahájilo významné reformy, přičemž často využívají podporu EU a možnosti financování, tempo modernizace a pokroku je nerovnoměrné. V oblasti digitalizace stále existují mezery, a to mimo jiné v integraci technologií, jako je umělá inteligence, v poznatcích o dovednostech, učení se práci a učňovské přípravě, kapacitě učitelů a školitelů OVP, jakož i přetrvávající nízké společenské vnímání a atraktivita OVP, což vede k nesouladu mezi nabízenými a požadovanými dovednostmi. Aby bylo možné plně využít potenciál OVP k podpoře konkurenceschopnosti EU, je třeba podporovat excelenci OVP a posilovat partnerství s podniky a sociálními partnery. Měly by se rovněž posílit možnosti mobility pro účastníky OVP a internacionalizace. Další oblastí, které je třeba věnovat větší pozornost, je rozvíjení základních dovedností a občanských kompetencí, jakož i kompetencí v oblasti STEM, které jsou klíčové pro podporu zaměstnatelnosti absolventů OVP³⁷ a pro zajištění souladu s potřebami trhu práce. Připravovaná Evropská strategie pro odborné vzdělávání a přípravu připraví půdu pro řešení všech těchto výzev.

³⁷ Svaz německých zaměstnavatelských organizací (BDA) (2025), *For our democracy – democracy education throughout all levels of education (Pro naši demokracii – výchova k demokracii na všech úrovních vzdělávání)*. K dispozici na adrese: <https://www.arbeitgeber.de>.